

Sygn. akt II AKa 97/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 czerwca 2021r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSA – Zbigniew Kapiński

Sędziowie: SA – Jerzy Leder

SO (del.) – Anna Nowakowska (spr.)

Protokolant: – sekr. sąd. Adriana Hyjek

przy udziale Prokuratora - Anny Adamiak

po rozpoznaniu w dniu 14 czerwca 2021 roku

sprawy M. L. urodz. (...) w W., syna J. i K. z d. P.

w przedmiocie zadośćuczynienia za niewątpliwie niesłuszne zatrzymanie

na skutek apelacji wniesionej przez pełnomocnika wnioskodawcy

od wyroku Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie

z dnia 23 grudnia 2020r. sygn. akt V Ko 200/20

I. utrzymuje w mocy wyrok w zaskarżonej części;

II. wydatkami postępowania odwoławczego obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	II AKa 97/21
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1	
1. CZĘŚĆ WSTĘPNA		

1.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

Wyrok Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie z dnia 23 grudnia 2020r., sygn. akt V Ko 200/20.

1.2. Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego

oskarżyciel posiłkowy

oskarżyciel prywatny

obrońca

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

inny

1.3. Granice zaskarżenia

1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia

na korzyść

na niekorzyść

w całości

w części

#

co do winy

#

co do kary

#

co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia

1.3.2. Podniesione zarzuty

Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji

#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

1.4. Wnioski

#	uchylenie	#	zmiana
---	-----------	---	--------

2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

2.1. Ustalenie faktów

2.1.1. Fakty uznane za udowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	
			Nie prowadzono postępowania dowodowego w postępowaniu odwoławczym.		
2.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	
			Nie prowadzono postępowania dowodowego w postępowaniu odwoławczym.		

2.2. Ocena dowodów

2.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów		
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu

<p>2.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)</p>		
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu

<p>3. STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków</p>		
Lp.	Zarzut	
1	<p>1. obraza przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, tj.:</p> <p>a. art. 552 § 1 i 4 k.p.k. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, wyrażające się w przyjęciu, że zatrzymanie wnioskodawcy w dniu 2 lipca 2019r. nie było niewątpliwie niesłuszne, podczas gdy zatrzymanie zostało dokonane z obrazą przepisu art. 245 § 1 k.p.k., a tym samym, spowodowało dolegliwości, jakich zatrzymany nie powinien był doznać, co w przyzmacie ujawnionych okoliczności nakazuje stwierdzić, że było ono niewątpliwie niesłuszne;</p> <p>b. art. 410 k.p.k. poprzez wydanie skarżonego wyroku z pominięciem całokształtu ujawnionych w sprawie okoliczności, a to zeznań wnioskodawcy M. L., złożonych na terminie rozprawy głównej w dniu 23 grudnia 2020r., w zakresie, w jakim zeznał on, że z uwagi na brak możliwości kontaktu ze wskazanym</p>	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>

	<p>adwokatem – „Od momentu zatrzymania do pierwszego kontaktu z mecenasem mój stan psychiczny był zły. Nie wiedziałem co się dzieje i byłem skołowany...”, podczas gdy Sąd meriti ocenił całość zeznań wnioskodawcy za wiarygodny, zostały one złożone na terminie rozprawy głównej, a zatem Sąd meriti był obowiązany do uwzględnienia powyższych okoliczności;</p> <p>- wynikający z powyższych naruszeń przepisów postępowania – błąd w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę orzeczenia i mający wpływ na jego treść, tj.:</p> <p>c. przyjęcie, że zatrzymanie M. L. nie było niewątpliwie niesłuszne;</p> <p>d. przyjęcie, że w wyniku zatrzymania M. L. nie poniósł dolegliwości, której nie powinien był doznać;</p> <p>e. wnioskodawca nie odniósł rzeczywistej krzywdy;</p> <p>f. brak jest związku przyczynowo - skutkowego pomiędzy okolicznościami zatrzymania (samym zatrzymaniem) a powstałą krzywdą.</p>	
<p>Zwiążle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>		
<p>Dokonując oceny podniesionych zarzutów Sąd Apelacyjny nie podzielił ich zasadności. Ani zarzuty obrazy przepisów postępowania ze sfery oceny i gromadzenia dowodów, ani błędu w ustaleniach faktycznych, który jest konsekwencją tych przepisów i przez który miał być zrealizowany obowiązek zawarty w art. 438 pkt 2 k.p.k. - wykazania</p>		

wpływu obrazu przepisów procedury karnej na treść wyroku, nie znalazły akceptacji sądu odwoławczego.

Na wstępie należy stwierdzić, że Sąd I instancji przeprowadził postępowanie dowodowe w sposób prawidłowy i rzetelny. Zostały przeprowadzone wszystkie dowody niezbędne dla wszechstronnego wyjaśnienia okoliczności sprawy i ustalenia prawdy materialnej. Sąd I instancji, stosownie do wymogu określonego w art. 410 k.p.k., ujawnił w toku rozprawy głównej całość materiału dowodowego. Jednocześnie Sąd Okręgowy w sposób przekonywujący, zgodny z zasadami doświadczenia życiowego i zasadami logiki ocenił cały zgromadzony materiał dowodowy, wskazując które z dowodów są wiarygodne i w jakiej części, czemu dał wyraz w pisemnych motywach wyroku.

Odnosząc się do zarzutu pełnomocnika wnioskodawcy dotyczącego obrazu przepisu art. 552 § 1 i 4 k.p.k. należy stwierdzić, że jest on zasadny.

Słusznie Sąd Okręgowy oddalił wniosek M. L. o zadośćuczynienie, uznając, że zatrzymanie wnioskodawcy w dniu 2 lipca 2019r. o godz. 15.30 nie było „niewątpliwie niesłuszne” w rozumieniu art. 552 § 4 k.p.k. Zatrzymanie zostało dokonane przez funkcjonariuszy Centralnego Biura Śledczego Policji – Wydziału do Zwalczania Zorganizowanej Przestępczości Narkotykowej Zarządu w W. na podstawie art. 244 § 1 k.p.k. w związku z podejrzeniem wytwarzania znacznych ilości substancji psychotropowych w postaci amfetaminy. W dniu 4 lipca 2019r. M. L. przedstawiono zarzut

popelnienia przestępstwa z art. 53 ust. 1 i 2 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 65 § 1 k.k. w okresie od dnia 21 grudnia 2018r. do dnia 2 lipca 2019r. w m. K. na terenie posesji nr (...), gm. S., powiatu (...), gdzie został zatrzymany. Na skutek zażalenia obrońcy, Sąd Rejonowy dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie postanowieniem z dnia 2 lipca 2019r. uznał, że zatrzymanie M. L. w dniu 2 lipca 2019r. było nieprawidłowe albowiem organ prowadzący postępowanie nie umożliwił zatrzymanemu niezwłocznego i bezpośredniego kontaktu z adwokatem, nawet z zastrzeżeniem swojej obecności, a kontakt taki nastąpił dopiero w dniu 4 lipca 2019r. (przed godziną 9.00). Postanowieniem Sądu Rejonowego dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie z dnia 4 lipca 2019r. M. L. został tymczasowo aresztowany, a na mocy kolejnych orzeczeń sądów różnych instancji nadal jest stosowany wobec wnioskodawcy izolacyjny środek zapobiegawczy. W dniu 7 lipca 2020r. skierowano przeciwko M. L. akt oskarżenia do Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie, gdzie aktualnie toczy się postępowanie.

Niewątpliwa niesłuszność zatrzymania wyrażana wskutek żądania zadośćuczynienia (art. 552 § 4 k.p.k.) nie jest tożsama z kryteriami badania zażalenia na zastosowanie zatrzymania (art. 246 § 1 k.p.k.).

Gdyby więc nawet wskutek zażalenia na zatrzymanie stwierdzono, że było ono niesłuszne (niezasadne, nielegalne bądź nieprawidłowe) nie przesądzałyby to automatycznie o zasadności roszczenia pieniężnego (vide: wyrok SA w Katowicach z

18.01.2018r., II AKa 576/17, Prok. I Pr. 2018, Nr 12, poz. 35).

Wskutek zgłoszenia roszczenia pieniężnego w trybie art. 552 § 4 k.p.k. nie wystarczy ustalenie, że zatrzymanie było niesłuszne, należy bowiem ustalić wysoki stopień owej niesłuszności, to jest stwierdzić, że było „niewątpliwie niesłuszne”.

Należy ponadto podnieść, że Sąd rozpoznający wniosek o zadośćuczynienie nie jest związany rozstrzygnięciem sądu orzekającego w przedmiocie zażalenia.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, należy stwierdzić, że Sąd Okręgowy prawidłowo wskazał, że zatrzymanie M. L. było zasadne i legalne. Istniała przesłanka materialna jego zatrzymania – uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa przez M. L.. Ocena ta została potwierdzona, jak wyżej wskazano, decyzją o jego tymczasowym aresztowaniu, które jest nadal stosowane w ramach procesu karnego oskarżonego M. L.. Pozostaje on pod zarzutem popełnienia przestępstwa wytwarzania amfetaminy w znacznej ilości i uczynienia sobie z popełnienia przestępstwa stałego źródło dochodu. Zasadnie Sąd Okręgowy wskazał również, że istniała także przesłanka formalna zatrzymania wnioskodawcy, albowiem zostało ono dokonane w oparciu o przepisy art. 244 § 1 k.p.k. z uwagi na obawę ucieczki lub ukrycia się albo zatarcia śladów przestępstwa. Z czynności zatrzymania został sporządzony protokół, zgodny z przepisami prawa. Zatrzymany został pouczone o przysługujących mu uprawnieniach, z których zresztą

skorzystał. Nie stosowano wobec zatrzymanego środków przymusu nieadekwatnych do potrzeb.

Biorąc pod uwagę powyższe należy stwierdzić, że zatrzymanie wnioskodawcy w dniu 2 lipca 1999r. nie uzasadnia odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa wynikającej z art. 552 § 1 i 4 k.p.k. albowiem nie spełnia przesłanek „niewątpliwie niesłusznego” zatrzymania.

Tym samym Sąd I instancji nie dopuścił się obrazy przepisu art. 552 § 4 k.p.k. mającego wpływ na treść orzeczenia, a w konsekwencji błędu w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę orzeczenia i mającego wpływ na jego treść i trafnie orzekł o oddaleniu wniosku.

Wbrew zarzutom skarżącego, Sąd I instancji, stosownie do wymogu określonego w art. 410 k.p.k., ujawnił w toku rozprawy głównej całość materiału dowodowego. Odnośnie do zeznań wnioskodawcy M. L., istotnie tak jak podnosi skarżący, Sąd meriti ocenił całość zeznań wnioskodawcy za wiarygodny. Następnie Sąd I instancji wypowiedział się w uzasadnieniu do wyroku zwięźle o powodach uznania tego dowodu stwierdzając, że zeznania wnioskodawcy w części dotyczącej miejsca i czasu zatrzymania oraz przebiegu tej czynności, osadzenia w Izbie Zatrzymań i czynności wykonywanych do czasu zastosowania przez Sąd tymczasowego aresztowania, Sąd uznał za wiarygodne, korespondujące z treścią dokumentów znajdujących się w aktach sprawy. Niezasadny jest zarzut, że Sąd I instancji wbrew treści art. 410 k.p.k. nie uwzględnił

okoliczności wynikających z zeznań wnioskodawcy złożonych na rozprawie dotyczących jego stanu psychicznego w czasie od momentu zatrzymania do pierwszego kontaktu z adwokatem. Sąd Okręgowy, w tym samym uzasadnieniu wyroku, do którego odwołuje się skarżący, wypowiedział się wprost, że samo stwierdzenie, że zatrzymanie nie było niesłuszne niewątpliwie powoduje, że dalsze rozważanie przesłanek zasądzenia zadośćuczynienia jest bezprzedmiotowe. Z tym poglądem należy się zgodzić. Ponadto Sąd Okręgowy podniósł, że wnioskodawca nie wykazał ani rzeczywistej krzywdy wynikającej z samego faktu zatrzymania, ani tym bardziej adekwatnego związku przyczynowo – skutkowego, a dalej odniósł się do zeznań wnioskodawcy. Sam fakt, że z cytowanego w apelacji fragmentu wypowiedzi Sąd I instancji nie wyciągnął wniosków zgodnych z wolą skarżącego, nie powoduje, że nie uwzględnił tej części zeznań wnioskodawcy.

W ocenie Sądu odwoławczego, przedmiotowa apelacja ma charakter wyłącznie polemiczny z prawidłowymi ustaleniami i ocenami poczynionymi przez Sąd I instancji i w żaden sposób nie może ich podważyć. Stanowisko Sądu Apelacyjnego w niniejszej sprawie w istocie mogłoby się sprowadzić do powtórzenia rozważań przedstawionych przez Sąd Okręgowy w pisemnym uzasadnieniu wyroku. Uzasadnienie to jest wystarczająco szczegółowe, uwzględnia także zasady logiki i doświadczenia życiowego, co powoduje, że zawarte tam ustalenia i oceny są w pełni trafne, a Sąd Odwoławczy w całości je akceptuje

i przyjmuje jak swoje. Nadmienić należy, że przecież Sąd Odwoławczy nie proceduje w oderwaniu od akt sprawy.	
Wniosek	
Tożsamy jak w punkcie 1	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny
Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.	
Ponieważ zarzuty przedstawione w apelacji pełnomocnika wnioskodawcy okazały się niezasadne – w konsekwencji wniosek środka odwoławczego - o zmianę skarżonego wyroku, nie został uwzględniony.	

4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU	
1.	Brak okoliczności podlegających uwzględnieniu z urzędu.
Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności	
Brak okoliczności podlegających uwzględnieniu z urzędu.	
5. ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO	
5.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji	
1.	Przedmiot utrzymania w mocy

Wyrok oddalający wnioszek M. L. o zasądzenie na rzecz wnioskodawcy od Skarbu Państwa kwoty 10 000 zł tytułem zadośćuczynienia za niewątpliwie niesłuszne zatrzymanie w dniu 2 lipca 2019r.	
Zwięźle o powodach utrzymania w mocy	
<p>Powody utrzymania w mocy wyroku są tożsame z tymi dla których zarzuty apelacyjne zostały uznane za niezasadne w części 3 uzasadnienia.</p> <p>Ponadto Sąd Apelacyjny nie stwierdził z urzędu istnienia podstaw do uchylenia, bądź zmiany wyroku poza zakresem zaskarżenia, tj. przesłanek określonych w art. 439 i 440 k.p.k.</p>	
5.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji	
1.	Przedmiot i zakres zmiany
Zwięźle o powodach zmiany	

5.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji	
5.3.1. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia	
1.1.	# art. 439 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia	
2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości # art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia	

3.1.	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia		
4.1.		# art. 454 § 1 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia		
5.3.2. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania		
5.4. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
6. Koszty Procesu		

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
II.	Na podstawie 554 § 4 k.p.k. wydatkami poniesionymi w postępowaniu odwoławczym obciążono Skarb Państwa.

7. PODPIS
Jerzy Leder Zbigniew Kapiński Anna Nowakowska

1.3. Granice zaskarżenia	
---------------------------------	--

Kolejny numer załącznika	1		
Podmiot wnoszący apelację	pełnomocnik wnioskodawcy		
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	Wyrok oddalający wniosek o zadośćuczynienie		
1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	#w całości		
#w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
1.3.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu		
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany		

	w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przepadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	
1.4. Wnioski		
#	uchylenie	# zmiana